

Na podlagi četrtega in petega odstavka 113. člena, tretjega odstavka 114. člena in prvega odstavka 118. člena ter za izvrševanje drugega odstavka 118. člena in 126. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23) Vlada Republike Slovenije izdaja

U R E D B O

O JAVNI SLUŽBI NALOG RASTLINSKE GENESKE BANKE ZA OBDOBJE OD 1. JANUARJA 2026 DO 31. DECEMBRA 2028

1. člen

(vsebina uredbe)

Ta uredba podrobneje določa način izvajanja javne službe nalog rastlinske genske banke (v nadaljnjem besedilu: javna služba), cilje in prednostne usmeritve javne službe, območje izvajanja nalog, obveznosti izvajalca, program, financiranje ter način poročanja za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2028.

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, pomenijo:

1. avtohton genski material so rastlinski genski viri, ki izvirajo iz Republike Slovenije, vključno z lokalnimi sortami, lokalnimi populacijami kmetijskih rastlin in samoniklimi vrstami;
2. akcesija je enota genskega materiala, ki se hrani v zbirki rastlinskih genskih virov (shranjena vrečka ali kozarec semena, rastlina v kolekciji, rastlina in vitro itd.);
3. biotska raznovrstnost je raznolikost živih organizmov iz vseh virov, ki vključujejo med drugim kopenske, morske in druge vodne ekosisteme ter ekološke komplekse, katerih del so; to vključuje raznovrstnost znotraj samih vrst, med vrstami in raznovrstnost ekosistemov;
4. genska erozija je izguba genske raznovrstnosti med populacijami ali sortami iste vrste in v njih skozi čas zaradi človekovega posega ali spremembe okolja;
5. kurator je strokovna oseba izvajalca javne službe, ki je odgovorna za upravljanje posamezne zbirke rastlinskih genskih virov oziroma za določeno nalogo javne službe;
6. lokalne sorte so vse sorte, ki so bile razvite ali udomačene v Republiki Sloveniji, so vpisane v sortno listo in se vzdržujejo v Republiki Sloveniji;
7. lokalne populacije kmetijskih rastlin so stare domače sorte in populacije, ki so se ohranile na kmetijah;
8. opuščene lokalne sorte so sorte, katerih pridelava je bila opuščena in niso vpisane v sortno listo ter se hranijo na kmetijah oziroma v rastlinski genski banki;

9. ohranjanje in situ je ohranjanje ekosistemov in naravnih habitatov ter vzdrževanje in obnavljanje populacij vrst, sposobnih za preživetje, v njihovem naravnem okolju, za gojene ali kultivirane rastlinske vrste pa v okolju, v katerem so razvile svoje posebne lastnosti;

10. ohranjanje ex situ je ohranjanje rastlinskih genskih virov za kmetijstvo in prehrano zunaj njihovega naravnega habitata (v obliki semena, in vitro, in vivo, kolekcijskega nasada, krioprezervacije itd.);

11. opisovanje in vrednotenje akcesije je osnovno opisovanje in vrednotenje morfoloških, fizioloških, biokemijskih in genetskih lastnosti akcesije oziroma nadaljnje vrednotenje s preizkušanjem njihove vrednosti za pridelavo in uporabo v različnih talno-podnebnih razmerah (agronomske lastnosti, kakovost in vsebnost hranilnih snovi, odpornost proti boleznim in škodljivcem itd.) v skladu z mednarodnimi deskriptorji;

12. osnovni podatki o akcesiji so podatki o izvoru in pridobitvi nove akcesije rastlinskih genskih virov v skladu z mednarodnimi deskriptorji;

13. rastlinski genski viri za prehrano in kmetijstvo so kakršen koli genski material rastlinskega izvora, ki ima dejansko ali potencialno vrednost za prehrano in kmetijstvo;

14. zbirka rastlinskih genskih virov je zbirka akcesij posamezne vrste ali skupine rastlin v rastlinski genski banki.

3. člen

(naloge javne službe)

(1) V okviru javne službe se poleg nalog v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo, izvajajo tudi naloge, ki se podrobneje opredelijo v programu javne službe za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2028 iz 6. člena te uredbe.

(2) Pri izvajanju svojih nalog javna služba skrbi tudi za:

1. administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem rastlinskih genskih virov (v nadaljnjem besedilu: RGV);
2. strokovno-tehnično koordinacijo dela, izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje javnosti;
3. sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV.

4. člen

(obveznosti izvajalca javne službe)

(1) Izvajalec javne službe izvaja naloge javne službe v posebni organizacijski enoti.

(2) Izvajalec javne službe mora poleg obveznosti iz zakona, ki ureja kmetijstvo, izpolnjevati tudi naslednje obveznosti:

1. zagotoviti nepretrgano izvajanje javne službe v skladu s programom javne službe;
2. jasno izkazovati obseg dela zaposlenih pri izvajanju nalog javne službe;
3. voditi in redno posodabljati seznam akcesij v zbirkah RGV in na svoji spletni strani objavljati najmanj osnovne podatke o akcesijah v zbirkah RGV;
4. zagotoviti izpopolnjevanje strokovnega znanja delavcev, ki izvajajo naloge javne službe, in jim omogočiti, da se udeležujejo usposabljanj, ki se nanašajo na naloge javne službe, ki jih organizirajo

ministrstva in izvajalci drugih javnih služb ter raziskovalne, izobraževalne in druge institucije v Republiki Sloveniji in v Evropski uniji;

5. sodelovati z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo);

6. sodelovati z drugimi izvajalci javnih služb, razvojno-strokovnih nalog ali raziskovalnega dela, če je to opredeljeno v letnem programu dela;

7. zagotavljati, da izvajanje morebitnih drugih dejavnosti, za katere je izvajalec javne službe registriran, ne ovira izvajanja nalog javne službe;

8. hraniti dokumentacijo, ki se nanaša na izvajanje nalog javne službe, še najmanj pet let od dneva zadnjega izplačila sredstev po pogodbi iz četrtega odstavka 7. člena te uredbe;

9. izvajati naloge javne službe do izbire novega izvajalca javne službe;

10. ministrstvu in drugim nadzornim organom omogočiti nadzor na kraju samem in dostop do dokumentacije iz prejšnje točke.

5. člen

(območje in obdobje izvajanja javne službe)

(1) Javna služba se izvaja na območju celotne Republike Slovenije.

(2) Izvajalec javne službe se imenuje za obdobje treh let.

6. člen

(program javne službe)

Program javne službe za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2028 je kot Priloga sestavni del te uredbe.

7. člen

(letni program dela)

(1) Ministrstvo v skladu zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna, pošlje izvajalcem javnih služb izhodišča za pripravo letnega finančnega načrta javne službe (v nadaljnjem besedilu: izhodišča).

(2) Letni program dela mora vsebovati:

– natančno vsebino in obseg nalog;

– metode dela, če niso predpisane;

– letne cilje in kazalnike za doseganje letnih ciljev;

– finančno ovrednotenje stroškov dela in materialnih stroškov;

– povzetek predvidenih finančnih sredstev, ki bodo namenjena za plače in druge izdatke zaposlenih, prispevke delodajalca, premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja ter izdatke za blago in storitve.

(3) Letni program dela je sestavni del letnega programa dela javnega zavoda.

(4) Medsebojna razmerja med izvajalcem javne službe in ministrstvom ter financiranje se podrobneje uredijo s pogodbo.

8. člen

(financiranje javne službe)

(1) Sredstva za izvajanje javne službe zagotovi ministrstvo v skladu s sprejetim proračunom.

(2) Izvajalec javne službe mora zagotoviti ločeno evidentiranje dejavnosti javne službe in morebitnih drugih dejavnosti, ki jih izvaja ista pravna oseba.

(3) Izvajalcu javne službe se za izvajanje nalog javne službe priznajo sredstva, katerih vrsta in obseg se podrobneje opredelita v letnem programu dela, vendar največ v obsegu, predvidenem v proračunu. Izvajalec javne službe prejme povračilo za plačilo plač, izdatkov za blago in storitve ter investicijskih sredstev za izvedene naloge javne službe le na podlagi listinskih dokazov, iz katerih je jasno razvidno, da se nanašajo na že izvedene naloge javne službe.

(4) Če izvajalec javne službe opravi manjši obseg nalog, kot je določen po veljavnem letnem programu dela javne službe, se mu sredstva izplačajo le za izvedene naloge.

(5) Če izvajalec javne službe opravi večji obseg nalog, kot so določene po veljavnem letnem programu dela javne službe, se sredstva za povečani obseg dela ne izplačajo.

(6) Če se med letom pojavijo večja odstopanja oziroma potrebe po drugih nalogah v okviru izvajanja letnega programa dela javne službe, je treba pripraviti spremembo letnega programa dela javne službe.

(7) Ob ugotovitvi nenamenske porabe sredstev proračuna mora izvajalec javne službe ta sredstva vrniti v proračun Republike Slovenije skupaj z zakonitimi zamudnimi obrestmi.

(8) Sredstva za investicije, potrebne za izvajanje nalog javne službe, se opredelijo v letnem programu dela iz prejšnjega člena glede na razpoložljiva sredstva proračuna za ta namen v proračunskem letu. V tem primeru se stroški amortizacije in naložbenega vzdrževanja ne priznajo kot del izdatkov za blago in storitve iz pete alineje drugega odstavka prejšnjega člena.

(9) Stroški izvajanja naloge javne službe, ki je financirana s sredstvi proračuna Evropske unije, proračuna Republike Slovenije, občin ali jo krije uporabnik, se ne smejo hkrati kriti s proračunskih postavk proračuna Republike Slovenije, ki so namenjene izvajanju javne službe.

9. člen

(poročilo o izvajanju nalog)

(1) Izvajalec javne službe ministrstvu do konca marca tekočega leta pošlje poročilo o izvajanju nalog javne službe za preteklo koledarsko leto, katerega del sta letno poročilo o opravljenem delu in finančno poročilo. Ministrstvo na svoji spletni strani objavlja seznam akcesij rastlinske genske banke z najmanj osnovnimi podatki.

(2) Letno poročilo o opravljenem delu iz prejšnjega odstavka zajema vsebinsko poročilo in dokazila o izpolnitvi prevzetih obveznosti glede:

– uresničitve letnega programa dela javne službe;

– doseganja ciljev nalog in kazalnikov iz letnega programa dela javne službe;

- posebnosti pri izvedbi letnega programa dela javne službe;
- morebitnih posebnih težav pri izvedbi letnega programa dela javne službe s predlogi za nadaljnje delo.

(3) Finančno poročilo iz prvega odstavka tega člena mora za vsako nalogo iz letnega programa dela iz 7. člena te uredbe zajemati:

- natančno obrazložitev porabe sredstev;
- obseg in časovnico izvedenih nalog za posamezne strokovne in tehnične sodelavce;
- razdelitev nastalih materialnih in posrednih stroškov;
- razdelitev nastalih investicijskih sredstev, če so opredeljena v letnem programu dela;
- skupno vrednost izvedenih nalog.

(4) Ministrstvo izvajalcu javne službe za opravljeno delo plača na podlagi vloženih zahtevkov, ki jih potrdi ministrstvo. Dinamika oziroma število zahtevkov se opredeli v pogodbi iz četrtega odstavka 7. člena te uredbe.

(5) Zahtevkom iz prejšnjega odstavka morajo biti priložena delna poročila o izvedenih nalogah iz letnega programa dela javne službe, ki zajemajo:

- kazalnike za že dosežene letne cilje nalog;
- razdelitev nastalih materialnih in posrednih stroškov za vsako strokovno nalogo posebej;
- obseg in časovnico že izvedenih nalog za posamezne strokovne in tehnične ure po sodelavcih;
- razdelitev nastalih investicijskih sredstev, če so opredeljena v letnem programu dela javne službe;
- skupno vrednost že izvedenih del za vsako nalogo.

KONČNA DOLOČBA

10. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 007-285/2025

Ljubljana, dne

EVA 2025-2330-0064

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

**Priloga: PROGRAM JAVNE SLUŽBE NALOG RASTLINSKE GENSKÉ BANKE ZA OBDOBJE od
1. JANUARJA 2026 DO 31. DECEMBRA 2028**

1. NAMEN JAVNE SLUŽBE NALOG RASTLINSKE GENSKÉ BANKE

Namen javne službe nalog rastlinske genske banke je izvajanje dolgoročnega ohranjanja rastlinskih genskih virov (v nadaljnjem besedilu: RGV) in zagotavljanje njihove trajnostne uporabe na strokoven, enovit in učinkovit način.

RGV so pomembni s prehranskega, ekonomskega, okoljskega in podnebne stališča. S svojo genetsko raznolikostjo in prilagodljivostjo danim talnim in podnebnim razmeram predstavljajo osnovni vir za žlahtnjenje novih sort, prilagojenih na spreminjajoče se razmere v okolju (biotski in abiotski stres), tehnologije pridelovanja, kot so integrirano in ekološko pridelovanje ter zahteve potrošnika (izboljšana prehranska vrednost). Hkrati pa so pomemben narodov zaklad, ki ga je potrebno ohraniti tudi za prihodnje rodove in potrebe človeštva.

RGV so pomembni tudi za raziskovalno dejavnost, za mednarodno povezovanje Republike Slovenije in vključitev slovenskih RGV v svetovno zakladnico genske raznovrstnosti, saj je ugotovljeno občutno zmanjševanje raznovrstnosti RGV in povečevanje genske erozije tako na svetovni kot na nacionalni ravni.

Mednarodni okvir za ohranjanje in trajnostno rabo RGV poleg Mednarodne pogodbe o rastlinskih genskih virih za prehrano in kmetijstvo (<https://www.fao.org/plant-treaty/overview/texts-treaty/en/>), katere podpisnica je tudi Slovenija, opredeljuje predvsem Svetovni akcijski načrt za ohranjanje in trajnostno rabo RGV za prehrano in kmetijstvo (angl. *Global Plan of Action for the Conservation, Sustainable Use and Development of Aquatic Genetic Resources for Food and Agriculture*, v nadaljnjem besedilu: GPA). GPA je leta 1996 sprejela Komisija za genske vire za prehrano in kmetijstvo pri FAO in ga leta 2011 dopolnila s t. i. Drugim GPA. Drugi GPA vsebuje ukrepe, ki jih morajo upoštevati podpisnice zadevnih mednarodnih pogodb in je razdeljen v 18 prednostnih dejavnosti na področju ohranjanja in trajnostne rabe RGV:

1. Monitoring in popis RGV,
2. Podporni sistemi za upravljanje z RGV na kmetijah,
3. Podpora kmetom pri naravnih nesrečah v povezavi z RGV,
4. Promocija ohranjanja RGV *in situ* in upravljanje z divjimi sorodniki kmetijskih rastlin (angl. *Crop Wild Relatives*),
5. Podpora ciljanemu zbiranju še ohranjenih RGV v državi (odprave),
6. Trajnostno in razvojno ohranjanje *ex situ* dednine oz. RGV (genska banka v ožjem smislu).
7. Razmnoževanje *ex situ* akcesij RGV,
8. Razširitev postopkov opisovanja in vrednotenja akcesij za potrebe trajnostne rabe RGV (morfološka in molekulska karakterizacija, objavljanje podatkov, distribucija RGV),
9. Podpore žlahtnjenju (postopki predžlahtnjenja, javnega in zasebnega žlahtnjenja ter selekcijski programi),
10. Promocija diverzifikacije rastlinske pridelave in širitev biotske raznovrstnosti kmetijskih rastlin za trajnostno kmetijstvo,
11. Promocijski razvoj in komercializacija opuščenih in manj uporabljenih lokalnih sort kmetijskih rastlin,
12. Podpora pridelavi semenskega materiala kmetijskih rastlin lokalnih sort in distribuciji le-teh,
13. Kreiranje in okrepitev nacionalnih programov ohranjanja in trajnostne rabe RGV,
14. Promocija in krepitev nacionalnih in mednarodnih mrež oz. povezav na področju RGV,
15. Razvoj in okrepitev informacijskih sistemov za ohranjanje in trajnostno rabo RGV,
16. Razvoj in krepitev sistemov za monitoring in varovanje genske raznovrstnosti in minimaliziranje genske erozije RGV,

17. Upravljanje in krepitev človeških virov na področju RGV (ustrezna izobrazba in dopolnilna izobraževanja izvajalcev ohranjanja in trajnostne rabe RGV),

18. Promocija in krepitev ozaveščenja javnosti o pomembnosti ohranjanja in trajnostne rabe RGV.

Leta 2021 so bili na podlagi GPA, v okviru evropskih mrež za genske vitre v prehrani in kmetijstvu, sprejeta Evropska strategija za genske vire (angl. *Genetic Resources Strategy for Europe*), ki jo na področju RGV dopolnjuje Evropska strategija za RGV (angl. *Plant Genetic Resources Strategy for Europe*: <https://www.ecpgr.org/resources/ecpgr-publications/publication/plant-genetic-resources-strategy-for-europe-2021>). Gre za krovni dokument na področju RGV, katerega cilj je izvedba ukrepov za preoblikovanje vseevropskega ohranjanja RGV in njihove trajnostne rabe do leta 2030.

Cilji Evropske strategije za RGV:

1. razširitev *in situ* ohranjanja divjih sorodnikov kmetijskih rastlin in divjih rastlin za prehrano (angl. *Wild food plants*),
2. spodbujanje ohranjanja in upravljanja RGV na kmetijah,
3. okrepljeno in trajnostno ohranjanje RGV *ex situ* v Evropi,
4. spodbujanje trajnostne rabe RGV,
5. izboljšanje informacijskega sistema, ki podpira boljše ohranjanje in uporabo evropskih RGV in
6. spremljanje napredka na področju ohranjanja in uporabe RGV.

Tudi Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 poudarja, da je potrebno obrniti upadanja genske raznovrstnosti, med drugim tudi s spodbujanjem uporabe tradicionalnih in lokalnih sort kmetijskih rastlin. Pomen ohranjanja biotske raznovrstnosti v širšem okviru poudarja tudi Strategija EU 'od vil do vilic' (angl. *Farm to Fork Strategy*).

2. PREDNOSTNE USMERITVE JAVNE SLUŽBE

Za ohranjanje biotske raznovrstnosti v kmetijstvu je prednostna usmeritev na področju javne službe kontinuirano izvajanje naslednjih nalog:

- zbiranje, evidentiranje in ohranjanje avtohtonega genskega materiala;
- razmnoževanje in zagotavljanje trajnostne rabe RGV;
- opisovanje in vrednotenje akcesij po mednarodnih deskriptorjih oziroma v skladu s priločnikom javne službe.

2.1 PREDNOSTNE NALOGE

Naloga javne službe se izvajajo za naslednje zbirke RGV:

- zbirke RGV, ki se hranijo v obliki semena *ex situ*: krmne rastline, žita, vrtnine ter zdravilne in aromatične rastline;
- zbirke RGV, ki se hranijo v obliki kolekcijskega nasada *in vivo* – *ex situ*: sadne rastline, hmelj, oljka, jagodičje, vinska trta ter zdravilne in aromatične rastline in
- zbirke RGV, ki se hranijo oziroma lahko hranijo v pogojih *in vitro*; krompir, vrtnine, hmelj, vinska trta, zdravilne in aromatične rastline in drugo.

2.1.1 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje avtohtonega genskega materiala

2.1.1.1 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV *ex situ*

Cilji:

- poenoteno upravljanje zbirk RGV po mednarodnih standardih;
- urejene osnovne zbirke RGV in zagotovljeno dolgotrajno hranjenje RGV;
- optimizirano hranjenje in sistem za izmenjavo RGV;
- vzpostavljen sistem hranjenja varnostnih dvojnikov najpomembnejših akcesij in
- izpopolnjene *ex situ* zbirke z dodatnimi akcesijami.

Metode:

Semenski material RGV za hranjenje je pripravljen po mednarodnih standardih in se hrani srednjeročno v hladilnikih ali posebnih prostorih z nadzorovano temperaturo (4 °C) in dolgoročno v zamrzovalnikih ali zamrzovalnih komorah (-20 °C) v različni embalaži (plastične in aluminijaste vrečke, stekleni kozarci).

Zbirke sadnih rastlin, hmelja, vinske trte in nekaterih vrst jagodičja ohranjamo *in vivo* v kolekcijskih nasadih. Zbirko krompirja ohranjamo v *in vitro* pogojih.

Naloge se izvajajo po mednarodno priznanih postopkih, ki so v skladu s standardi Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (angl. Food and Agricultural Organization of the United Nations (v nadaljnjem besedilu: FAO) na področju RGV in z metodami Evropskega kooperativnega programa za RGV (angl. European Cooperative Programme for Plant Genetic Resources; v nadaljnjem besedilu: ECPGR):

- standardi (FAO) za genske banke (<http://www.fao.org/agriculture/crops/thematic-sitemap/theme/seeds-pgr/gbs/en/>) in praktična navodila za njihovo uporabo (<https://www.fao.org/sustainable-development-goals-helpdesk/champion/article-detail/practical-guide-for-the-application-of-the-genebank-standards-for-plant-genetic-resources-for-food-and-agriculture/en/>);
- metodami ECPGR (<http://www.ecpgr.cgiar.org/>) in
- drugimi metodami.

Izvajalec javne službe mora zagotoviti, da se postopki iz prejšnjega odstavka izvajajo v skladu s priručnikom in specifičnimi navodili javne službe, ki so na voljo vsem strokovnim in tehničnim sodelavcem javne službe na vseh lokacijah javne službe in se redno posodablja.

Za vsako akcesijo, ki je vključena v zbirke RGV, se podatki zbirajo pri skrbniku posamezne zbirke. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) vodi osvežen seznam vseh akcesij rastlinske genske banke z najmanj osnovnimi podatki o akcesijah, ki so dostopni na spletnih straneh ministrstva in izvajalcev javne službe.

Podrobnejše naloge:

1. oblikovanje in vzdrževanje osnovne oziroma delovne zbirke RGV;
2. poenotenje in izboljšanje postopkov hranjenja za posamezne skupine rastlin in tip zbirke (seme, kolekcijski nasad in drugo) ter vzpostavitev dolgoročnega hranjenja vseh zbirk, ki se ohranjajo v obliki semen;
3. vzdrževanje vzorcev lokalnih sort, ki so bile izbrisane iz sortne liste in vzorcev semenskega materiala ohranjalnih sort ob njihovem vpisu v sortno listo;
4. poenotenje in optimiziranje metod za hranjenje *in vitro* in uvedba sistema krioprezervacije;
5. vzpostavljanje pogojev (naložbeni del) za sistematično hranjenje varnostnih dvojnikov edinstvenih in drugih pomembnih akcesij;
6. mednarodno sodelovanje pri ohranjanju RGV;
7. sodelovanje z botaničnimi vrtovi, upravljavci zavarovanih območij narave in nevladnimi organizacijami ter
8. pridobivanje novih vzorcev RGV v Sloveniji pri vrstah, pri katerih je to mogoče in potrebno za izpopolnitev zbirk.

Kazalniki za doseganje ciljev:

- število akcesij v posameznih zbirkah RGV;
- število akcesij, za katere je zagotovljeno dolgoročno hranjenje;
- število vzorcev lokalnih sort, ki so bile izbrisane iz sortne liste in vzorcev semenskega materiala ohranjalnih sort ob njihovem vpisu v sortno listo in
- število novo pridobljenih oziroma izmenjanih RGV.

2.1.1.2 Zbiranje, evidentiranje in ohranjanje RGV *in situ*

Racionalno ohranjanje RGV *in situ* se začne s temeljitim pregledom in popisom oziroma evidentiranjem obstoječega stanja. Vedenje o tem, kateri RGV obstajajo v Republiki Sloveniji in v kašnem stanju so, je podlaga za odločanje o načinu ohranjanja RGV kot tudi za zmanjšanje izgube biotske raznovrstnosti. Evropska strategija za rastlinske genske vire (angl. *European Plant Genetic Resources Strategy*, v nadaljnjem besedilu: ECPGR, 2021) v prvi vrsti daje poudarek na širitvi ohranjanja divjih sorodnikov kmetijskih rastlin in divjih rastlin za prehrano in spodbujanju ohranjanja in upravljanja RGV na kmetijah.

Cilji:

- postopen popis vseh slovenskih območij in kmetij, ki še pridelujejo stare redke vrste oziroma opuščene lokalne sorte in lokalne populacije kmetijskih rastlin v izvornem okolju *in situ*; -
- vzpostavitev povezave med ohranjanjem RGV *ex situ* in ohranjanjem RGV *in situ*, zlasti na kmetijah;
- večji obseg pridelave izbranih starih lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin.

Podrobnejše naloge:

- nadaljevati z evidentiranjem slovenskih območij in kmetij, ki še pridelujejo stare redke vrste oziroma opuščene lokalne sorte in lokalne populacije kmetijskih rastlin;
- ugotoviti stanje v pridelavi starih redkih vrst oziroma lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin po območjih pridelave na nivoju države;
- vzpostaviti povezavo med ohranjanjem RGV *ex situ* in ohranjanjem RGV *in situ*, zlasti na kmetijah;
- pridelava semena najbolj ogroženih lokalnih sort poljščin in vrtnin in
- spodbujati pridelavo lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin na kmetijah.

Kazalniki za doseganje ciljev:

- dopolnjen seznam območij in kmetij, ki še pridelujejo in tradicionalno uporabljajo redke vrste gojenih rastlin ter lokalne sorte in populacije;
- dopolnjen seznam vrst ter lokalnih sort in populacij kmetijskih rastlin po območjih pridelave z opisi;
- dopolnjen seznam opuščenih vrst kmetijskih rastlin.

2.1.3 Opisovanje in vrednotenje akcesij iz zbirk RGV po mednarodnih deskriptorjih

Cilji:

- nadaljevanje evidentiranja akcesij za nadaljnje opisovanje in vrednotenje in preizkušanje vrednosti za pridelavo in uporabo za žlahtnjenje, raziskave in neposredno uporabo na kmetijah;
- ponoven vpis izbranih opuščenih, nekoč registriranih sort v sortno listo glede na rezultate vrednotenij;
- urejen dostop do rezultatov opisovanj in vrednoten za žlahtnitelje in raziskovalce.

Metode:

Kuratorji morajo zagotoviti, da se opisovanje in vrednotenje akcesij izvajata v skladu s priročnikom javne službe, ki je na voljo vsem strokovnim in tehničnim delavcem javne službe na vseh lokacijah javne službe in se redno periodično posodablja.

Podrobnejše naloge:

- izvajati opise in vrednotenja akcesij;
- pripraviti sezname akcesij iz zbirk RGV za nadaljnje opisovanje in vrednotenje;
- spodbujati vnovični vpisi opuščenih lokalnih sort v sortno listo v obliki ohranjevalnih sort za potrebe tržnega razmnoževanja semenskega materiala, kadar je to ustrezno, in
- zagotavljati dostopnost rezultatov opisovanj in vrednoten žlahtniteljem in raziskovalcem.

Kazalniki za doseganje ciljev:

- število in obseg opisanih in ovrednotenih akcesij RGV;

- število akcesij za nadaljnje opisovanje in vrednotenje in
- opisi in vrednotenja akcesij, vpisani v seznam vseh akcesij rastlinske genske banke aplikacija rastlinske genske banke (v nadaljnjem besedilu: aplikacija RGB).

2.2. PODROBNEJŠE PODPORNE NALOGE

Pri izvajanju svojih nalog javna služba skrbi tudi za izvedbo naslednjih podpornih nalog:

1. administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem in upravljanjem RGV;
2. strokovno-tehnična koordinacija, izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje javnosti;
3. sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV.

2.2.1 Administrativno-tehnične naloge v povezavi z evidentiranjem in upravljanjem RGV

Cilji:

- delujoča aplikacija RGB z urejenim javnim dostopom do podatkov;
- urejena Zbirka podatkov RGB z osnovnimi podatki o vseh RGV v rastlinski genski banki;
- urejena redna izmenjava podatkov z mednarodnimi aplikacijami oziroma informacijskimi sistemi za RGV;
- sistem vodenja kakovosti za upravljanje RGV.

Podrobnejše naloge:

- redno posodabljanje podatke za akcesije vseh zbirk RGV, ki so vključene v rastlinsko gensko banko v aplikaciji RGB;
- izboljšati izmenjavo podatkov z mednarodnimi informacijskimi sistemi za RGV in redno posodabljanje podatke v mednarodnih zbirkah (EURISCO, A European Genebank Integrated System (v nadaljnjem besedilu: AEGIS), in drugo.);
- poročati ministrstvu o izvajanju nalog javne službe skladno z letnimi programi dela;
- izvajati redni periodični pregled in dopolnitve dokumentov sistema kakovosti (priročnik AEGIS, priročnik javne službe, navodila in drugo.).

Kazalniki za doseganje ciljev:

- urejena zbirka podatkov RGB z vsaj osnovnimi podatki o vseh akcesijah v rastlinski genski banki pri ministrstvu, vključno z orodjem za prenos podatkov za izmenjavo RGV in sicer v okviru aplikacije RGB;
- delujoč sistem izmenjave podatkov z mednarodnimi sistemi za RGV.
- urejen javni dostop do osnovnih podatkov o akcesijah v javni službi.

2.2.2 Strokovno-tehnična koordinacija, izobraževanje, usposabljanje in ozaveščanje javnosti

Cilji:

- strokovno-tehnično vodenje in koordinacija javne službe;
- dobra ozaveščenost javnosti o pomenu ohranjanja in trajnostne rabe RGV;
- vključenost vsebin s področja ohranjanja in trajnostne rabe RGV v izobraževalne programe;
- vzpostavljeno sodelovanje z drugimi javnimi službami na področju kmetijstva, nevladnimi organizacijami in botaničnimi vrtovi;
- mednarodno sodelovanje: Evropski kooperativni program za rastlinske genske vire (EURISCO, AEGIS).

Podrobnejše naloge:

1. celovita in enovita strokovno-tehnična koordinacija javne službe;
2. priprava letnega programa dela javne službe ter spremljanje njegovih ciljev in kazalnikov, spremljanje ter analiziranje stanja na področju dela javne službe;

3. priprava letnega poročila dela javne službe za preteklo koledarsko leto, vključno z novimi tehnološkimi navodili in vsebinskimi povzetki strokovnih nalog, ki so oblikovani skladno s predpisom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij za objavo na Portalu znanja;
4. sodelovanje z ministrstvom in drugimi ministrstvi pri pripravi nacionalne strategije ter nacionalne zakonodaje na področju dela javne službe;
5. sodelovanje pri oblikovanju prednostnih nalog javne službe in drugih javnih služb v pristojnosti ministrstva v povezavi s Strateškim načrtom Skupne kmetijske politike 2023-2027 in drugimi podporami ministrstva, Nacionalnim akcijskim programom za doseganje trajnostne rabe fitofarmaceutskih sredstev, Nacionalnim energetskega in podnebne načrta (NEPN), ciljnim raziskovalnimi in drugimi projekti, ki jih sofinancira ministrstvo;
6. sodelovanje z javno službo kmetijskega svetovanja in drugimi javnimi službami na področju kmetijstva), javno službo zdravstvenega varstva rastlin, znanstvenoraziskovalnimi institucijami, univerzami, podjetji in pridelovalci, skupinami in organizacijami pridelovalcev oziroma njihovimi združenji ter drugo strokovno javnostjo in nevladnimi organizacijami in vključevanje njihovih potreb v programe dela javne službe;
7. izvajanje oziroma koordinacija usposabljanj in prikazov poskusov iz nalog javne službe in njihovih rezultatov za kmetijske svetovalce, tehnologe podjetij in pridelovalce;
8. pripravljanje in izvajanje strokovnih posvetov na področju dela javne službe ter objavljanje informacijskega materiala v medijih;
9. sodelovanje v strokovnih delovnih skupinah na področju RGV;
10. sodelovanje na drugih strokovnih srečanjih na mednarodni, državni in lokalni ravni;
11. spodbujanje vključevanja vsebin iz dejavnosti javne službe v primarno in sekundarno raven izobraževanja ter sodelovanje z izobraževalnimi institucijami za opravljanje prakse za dijake in študente;
12. sodelovanje pri domačih in mednarodnih projektih na vsebinah povezanih z deli in nalogami javne službe;
13. mednarodno sodelovanje.

Kazalniki za doseganje ciljev:

- število izvedenih koordinacijskih nalog (navodila, sestanki, analize, predlogi);
- število strokovnih objav, izvedenih strokovnih predavanj za kmetijske svetovalce in pridelovalce ter drugih oblik prenosa znanja do uporabnikov, kot so sodelovanje z mediji, dnevi odprtih vrat za strokovno in širšo javnost;
- vzpostavljena delujoča spletna (pod)stran s strokovnimi informacijami in rezultati, ki izhajajo iz naslova izvajanja javne službe;
- obseg vključenosti navedenih vsebin v izobraževalne programe;
- obseg sodelovanja z nevladnimi organizacijami.

2.2.3 Sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in omrežji na področju RGV

Slovenija sodeluje v več mednarodnih omrežjih za RGV, kot so Komisija za genske vire in Mednarodna pogodba za rastlinske genske vire v prehrani in kmetijstvu pri FAO ter Evropski kooperativni program za rastlinske genske vire. Sodelovanje ministrstva in predstavnikov javne službe je ključnega pomena za razvoj na področju ohranjanja RGV in za usposabljanje strokovnjakov. Sodelovanje pomeni tudi večjo varnost pri hranjenju zbirk *ex situ* RGV z izboljšanjem standardov kakovosti za hranjenje in s hranjenjem varnostnih dvojnikov.

Cilj:

- aktivno sodelovanje Republike Slovenije v obstoječih mednarodnih omrežjih v skladu z letnimi programi dela, v sodelovanju z ministrstvom.

Podrobnejše naloge:

- aktivno sodelovanje kuratorjev, skrbnikov zbirk in sodelavcev javne službe v delovnih skupinah Evropskega kooperativnega programa za rastlinske genske vire;

- sodelovanje v delovnih telesih Mednarodne pogodbe, Evropske komisije in Sveta, kadar je to ustrezno po letnem programu dela;
- sodelovanje v drugih strokovnih skupinah in na drugih strokovnih srečanjih na mednarodni ravni.

Kazalnik za doseganje ciljev:

- obseg mednarodnega sodelovanja, ki je opredeljen v letnih poročilih.

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga (besedilo, vsebina zakonske določbe, ki je podlaga za izdajo uredbe)

Uredba je pripravljena na podlagi četrtega in petega odstavka 113. člena, tretjega odstavka 114. člena in prvega odstavka 118. člena ter za izvrševanje drugega odstavka 118. člena in 126. člena Zakona o kmetijstvu (Uradni list RS, št. 45/08, 57/12, 90/12 – ZdZPVHVVR, 26/14, 32/15, 27/17, 22/18, 86/21 – odl. US, 123/21, 44/22, 130/22 – ZPOmK-2, 18/23 in 78/23).

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Zakon o kmetijstvu izrecno ne določa roka za izdajo tega predpisa, vendar pa v 114. členu javni službi nalaga obveznost trajnega in nepretrganega izvajanja dejavnosti in izvajanje storitev po določenem programu in omogočanja storitev za vsako fizično ali pravno osebo, ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Pogodba o izvajanju javne službe se izteče z 31. decembra 2025, iz česar smiselno izhaja potreba po sprejetju tega predpisa najpozneje do 31. oktobra 2025.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe, če je potrebna

Uredba ureja izvajanje javne službe nalog rastlinske genske banke (v nadaljnjem besedilu: javna služba) ter določa naloge, način in območje izvajanja nalog javne službe, pogoje in obveznosti, ki jih mora izpolnjevati izvajalec javne službe, programe, način financiranja in poročanje.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu:

Člen določa področja in naloge, način izvajanja javne službe nalog rastlinske genske banke in prednostne usmeritve javne službe, območje izvajanja nalog, obveznosti izvajalcev, programe dela, financiranje ter način poročanja.

K 2. členu:

V členu je opredeljen pomen izrazov, ki se uporabljajo v uredbi in v programu javne službe, ki je kot priloga sestavni del uredbe.

K 3. členu:

V členu so opredeljene naloge javne službe, ki se izvajajo za ohranjanje biotske raznovrstnosti v kmetijstvu. Usmeritve, prioritete in podporne naloge, cilji in kazalniki so podrobneje opredeljeni v programu javne službe, ki je v prilogi uredbe.

K 4. členu:

Člen določa obveznosti, ki jih mora izpolnjevati izvajalec javne službe, kot so izkazovanje obsega dela zaposlenih, poročanje o izvajanju programa dela, zagotavljanje izpolnjevanja zaposlenih, sodelovanje z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) in izvajalci drugih javnih služb, poročanje, hranjenje dokumentacije, omogočanje nadzora.

K 5. členu:

Člen določa obveznost izvajanja nalog javne službe na celotnem območju Republike Slovenije v skladu s programom javne službe in časovno obdobje imenovanja izvajalca za tri leta.

K 6. členu:

Člen opredeljuje program javne službe za obdobje od 1. januarja 2026 do 31. decembra 2028, ki je kot priloga sestavni del uredbe in podrobneje opredeljuje naloge iz 3. člena uredbe.

K. 7. členu:

Člen opredeljuje vsebino letnega programa dela javne službe, h kateremu da soglasje ministrstvo. Letni program dela je sestavni del letnega programa dela javnega zavoda.

Člen opredeli vrsto stroškov za izvajanje javne službe ter pogodbo o financiranju med izvajalcem javne službe in ministrstvom v določenem obdobju.

K 8. členu:

Člen določa, da se bodo naloge javne službe financirale v skladu s sprejetim proračunom Republike Slovenije. Izvajalec javne službe mora zagotoviti tudi ločeno evidentiranje dejavnosti javne službe in ostalih dejavnosti, ki jih izvaja ista pravna oseba. Člen določa vire financiranja, priznavanje stroškov nalog v letnem programu dela posamezne javne službe, postopke v primeru opravljenega manjšega ali večjega obsega nalog, kot so opredeljene v letnem programu dela, v primerih prekomerno izplačanih sredstev ali nenamenske porabe sredstev, zagotavljanje sredstev za investicije in financiranje nalog izven proračunskih sredstev za namen posamezne javne službe.

K 9. členu:

Člen določa roke in vsebino letnih poročil o rezultatih opravljenega dela in vsebino letnih finančnih poročil ter izvedbo plačila na podlagi vloženih zahtevkov, katerim morajo izvajalci javnih služb priložiti delna poročila z določeno vsebino.

K 10. členu:

Člen določa začetek veljavnosti uredbe.